

Uitspraak Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden

Uitspraaknr : 10-004

Datum : 3 maart 2011

Partijen : <naam zorgaanbieder>, vertegenwoordigd door <naam>(bestuurder/directeur) en <naam> (lid Raad van Toezicht), bijgestaan door de heer mr. <naam> (advocaat), verder ook te noemen verzoeker of zorgaanbieder

en

de Cliëntenraad van <naam instelling>(onderdeel van <naam zorgaanbieder>), vertegenwoordigd door <naam> (waarnemend voorzitter) en <naam> (waarnemend secretaris), bijgestaan door de heer mr, <naam> (jurist LOC), verder ook te noemen verweerder of de Cliëntenraad.

Het geschil

1. Zorgaanbieder heeft een wijziging in het reglement Cliëntenraad ex art. 2,tweede lid WMCZ alsmede een gewijzigde samenwerkingsovereenkomst aan zijn Cliëntenraad voorgesteld. De Cliëntenraad heeft hier een negatief advies over gegeven, waarna zorgaanbieder de Landelijke Commissie van vertrouwenslieden (verder ook te noemen LCvV of de commissie) heeft verzocht te beoordelen of hij bij de afweging van de betrokken belangen in redelijkheid kan besluiten tot vaststelling van deze wijzigingen.

Het verloop van de procedure

2. Bij brief van 28 juli 2010 (ontvangen op 17 augustus 2010) heeft zorgaanbieder het geschil aan de LCvV voorgelegd. Op 3 november 2010 heeft de commissie een verweerschrift van de cliëntenraad ontvangen. Op 10 november 2010 heeft verzoeker schriftelijk op het verweer gereageerd (replik) waarna verweerder op diezelfde datum ook nog een schriftelijke reactie (dupliek) heeft gegeven.

3. Partijen hebben afschriften van elkaars stukken ontvangen.

4. Op 15 november 2010 heeft een hoorzitting plaatsgevonden in <naam locatie> te <Plaatsnaam>. Van de zitting is een verslag opgemaakt dat op 23 november 2010 aan partijen is toegezonden. Op 29 december 2010 is een aanvullend schrijven van verzoeker ontvangen en op 1 december en 30 december 2010 aanvullende brieven van verweerder. Het verslag is vastgesteld op 6 januari 2011.

5. Op 12 januari 2011 heeft de commissie aan partijen gevraagd zich te willen uitlaten over de omvang van het geschil. Partijen hebben daar op 14 en 19 januari 2011 per e-mail op gereageerd. Op grond van deze uitlating resteert de commissie een bindende uitspraak te doen over de wijziging in het reglement betreffende de vertegenwoordiging van de aanleunwoningen van <naam zorgaanbieder> in de cliëntenraad van <naam instelling> (hieronder ook te noemen wijziging B).

Standpunten van verzoeker, zakelijk en verkort weergegeven

6. Zorgaanbieder wil wijzigingen in het reglement Cliëntenraad en de bijbehorende overeenkomst doorvoeren om daarmee de medezeggenschap dichter bij de cliënten te brengen en daadwerkelijke en concrete belangenbehartiging te bevorderen. Zorgaanbieder had deze wijzigingen voorafgaand aan de in 2010 te organiseren verkiezing willen laten ingaan om vervolgens na de verkiezingen de gewijzigde overeenkomst met de nieuw gekozen raad af te sluiten. Vanwege het ontbreken van positief advies van de Cliëntenraad zijn er tot op heden geen verkiezingen gehouden.

7. De meningsverschillen spitsen zich toe op de volgende wijzigingen in het nieuwe reglement:

A. Geen mogelijkheid meer van plaatsvervangende cliëntenraadsleden; zorgaanbieder vindt het in het belang van effectiviteit, snelheid en continuïteit dat de cliëntenraad niet langer uit een dubbel aantal leden (vijf leden en vijf plaatsvervangende leden) zal bestaan. Dit brengt namelijk een hoop extra organisatiedruk met zich mee bij het beleggen van vergaderingen en dergelijke.

B. Het vervallen van bewoners van de aanleunwoningen als kiesgroep voor de cliëntenraad; zorgaanbieder is tussenpersoon voor Woonzorg Nederland en staat derhalve in relatie tot de bewoners als verhuurder-huurder. De medezeggenschap is hier dan ook (tevens) geregeld vanuit de Overlegwet op grond waarvan er een bewonerscommissie is ingesteld die goed functioneert. Bewoners van de aanleunwoning ontvangen daarbij ook betrekkelijk weinig zorg en hebben niet veel binding met zorgcentrum <naam instelling>. Als een bewoner van een aanleunwoning thuiszorg van <naam zorgaanbieder> afneemt kan deze wel in de WMCZ Cliëntenraad plaatsnemen aangezien het reglement wel een kiesgroep Thuiszorg kent met actief en passief kiesrecht. Het besluit om de zaken aldus te gaan regelen is op drie momenten aan de betrokkenen voorgelegd waarna deze hiermee hebben ingestemd.

C. Beperking van de kring van passief kiesgerechtigden; in de nieuwe regeling kunnen cliënten en hun directe familie tot in de derde graad lid van de cliëntenraad zijn. Voormalige cliënten kunnen geen lid van de Cliëntenraad blijven. Zorgaanbieder acht het niet zinvol dat anderen dan degenen die de zorg daadwerkelijk van dichtbij meemaken, medezeggenschap hebben en acht dit in lijn met hetgeen de parlementaire geschiedenis hierover meldt. Om tegemoet te komen aan het argument van de Cliëntenraad dat het moeilijk is kandidaten voor de

raad te werven, is zorgaanbieder bereid een aanvulling in het reglement op te nemen die het mogelijk maakt voor langdurig niet vervulde vacatures ook andere personen met affiniteit met de instelling verkiesbaar te stellen.

D. Maximering duur lidmaatschap; cliëntenraadsleden kunnen eenmaal herkozen worden met een maximale zittingsduur van zes jaar. Ook dit acht zorgaanbieder in lijn met de parlementaire geschiedenis en jurisprudentie terzake alsmede met de zorgbrede governancecode. Op grond van het huidige reglement d.d. 28 maart 2007 en het gewijzigde reglement dient na een periode van drie jaar de volledige raad af te treden, inclusief eventueel tussentijds aangestelde leden. Er zitten bepaalde leden al veel langer dan zes jaar in de raad hetgeen zorgaanbieder niet wenselijk acht. Er zijn geen schriftelijke afspraken of andere documentatie waaruit blijkt dat bij het invoeren van het reglement in 2007 eerdere zittingstermijnen als doorlopend beschouwd werden danwel dat in 2007 voor allen een nieuwe, eerste termijn is aangevangen, ongeacht eerder lidmaatschap. Zorgaanbieder verzoekt de commissie een uitspraak te doen over de vraag of zittingstermijnen van voor 2007 mee dienen te tellen bij het vaststellen van de maximale termijn dus of langzittende leden op grond van het nieuwe reglement al dan niet weer herkiesbaar zouden kunnen zijn.

8. Zorgaanbieder beoogt met het gewijzigde reglement uitdrukkelijk niet aan bestaande rechten te willen tornen maar wil juist te willen bevorderen dat de raad slagvaardig en efficiënt kan optreden.

Standpunten van verweerder, zakelijk en verkort weergegeven

9. De Cliëntenraad vindt dat met de voorgestelde wijzigingen aan haar rechten wordt getornd en vermoedt dat de wijzigingen zijn bedoeld om de huidige raad in zijn geheel te vervangen. Het eerder door verweerder geuite argument dat zorgaanbieder zich hiermee mengt in de regeling ex. art. 2 vierde lid WMCZ (het huishoudelijk reglement) wordt ter zitting ingetrokken; deze regeling is in het onderhavige geding niet aan de orde.

10. Met betrekking tot de verschillende gewijzigde bepalingen betoogt de Cliëntenraad als volgt.

A. Zorgaanbieder heeft onvoldoende met argumenten onderbouwd waarom er geen plaatsvervangende leden meer zouden moeten zijn. Plaatsvervangers worden bijvoorbeeld voor alle vergaderingen uitgenodigd en dat zorgt er voor dat bij afwezigheid van de vaste leden vergaderingen toch door kunnen gaan en dat er dan besluiten genomen kunnen worden.

B. De belangen van de aanleunwoningen kunnen niet uitsluitend vanuit de Overlegwet worden behartigd, die wet dient niet het bevorderen van goede zorgverlening maar uitsluitend huurdersbelang. De bewoners van de aanleunwoningen nemen daarenboven niet alleen thuiszorg, maar ook andere vormen van zorg af.

C. Inzake het passief kiesrecht is het nodig de kring van verkiesbare personen breed te trekken. Dit is overeenkomstig de bedoeling van wetgever en in lijn met jurisprudentie. Tevens is het in de praktijk erg moeilijk om personen te vinden die cliëntenraadslid willen worden zodat ook daarom vanuit bredere kring mensen zich verkiesbaar moeten kunnen stellen. Dergelijke representanten moeten evengoed in staat geacht worden om het cliëntenbelang goed te behartigen.

D. Maximale lidmaatschapsduur. De cliëntenraad heeft zorgaanbieder voorgesteld de verkiezingen die op grond van het huidige reglement in 2010 gehouden moesten plaatsvinden, niet voor de volledige raad te houden, doch eerst voor twee leden in 2010 en vervolgens voor drie leden in 2011. De cliëntenraad vindt dat eventuele zittingstermijnen van voor 2007 niet kunnen meetellen bij het vaststellen van de maximale zittingstermijn en dat in 2007 voor iedereen 'de teller op nul is gegaan'. De zorgbrede governancecode is voor bestuurders in de zorg opgesteld en niet voor cliëntenraden. De cliëntenraad ondersteunt het verzoek van zorgaanbieder aan de LCvV om tevens een uitspraak te doen over herkiesbaarheid van langzittende leden niet.

Overwegingen van de LCvV

11. De LCvV is bevoegd uitspraken te doen binnen het kader van de WMCZ én met inachtneming van hetgeen hieromtrent tussen partijen is overeengekomen. De commissie heeft zich te dezen te houden aan de tussen partijen d d. 3 februari 2009 gesloten overeenkomst (productie 1 bij verweerschrift). Daarin is onder artikel 11 een geschillenregeling opgenomen welke inhoudt dat onderwerpen die buiten het bestek vallen van de artikelen 6 tot en met 9 uit die overeenkomst (dit zijn tevens de adviesonderwerpen uit artt. 3 en 4 WMCZ), beide partijen de LCvV om een uitspraak dienen te vragen, wil deze bindend kunnen zijn

12. Ad. A.

Met betrekking tot de voorgestelde wijziging over plaatsvervangende leden heeft na de hoorzitting tussen partijen nadere correspondentie plaatsgevonden waarvan de commissie een afschrift heeft ontvangen. Hieruit is gebleken dat zorgaanbieder de mogelijkheid van plaatsvervangende leden toch weer zal opnemen in het reglement cq. opgenomen zal houden. De commissie overweegt dat dit onderwerp daarmee geen punt van geschil meer is en zal daar dan ook geen uitspraak over doen.

13. Ad. B.

Met betrekking tot het voorgenomen besluit om de aanleunwoningen niet langer als kiesgroep in het reglement op te nemen overweegt de commissie als volgt. Er heeft verschillende malen en geruime tijd voorafgaand aan het voorgenomen besluit raadpleging van de bewoners van de aanleunwoningen plaatsgevonden. Eerst door middel van een enquête, vervolgens door bespreking op een bewonersvergadering en recent in overleg tussen de directeur van <zorgaanbieder> en de op grond van de Overlegwet ingestelde bewonerscommissie. De bewonersvergadering en de bewonerscommissie hebben volgens zorgaanbieder hun aanvankelijke bezwaren laten varen en hebben met het voorgenomen besluit ingestemd nadat was uitgelegd dat het ging om het beëindigen van een 'dubbeling' in de medezeggenschap (zowel WMCZ als Overlegwet). De cliëntenraad heeft geen feiten of omstandigheden aangeleverd die blijk geven van bezwaren van deze bewonersgroep tegen dit voorgenomen besluit, terwijl deze groep thans nog wel deel uitmaakt van haar achterban. Evenmin heeft de cliëntenraad aangedragen in welke mate de WMCZ aan deze groep betere belangenbehartiging of meer rechtsbescherming zou bieden dan de Overlegwet, die ook voorziet in een informatie-, advies- en overlegregeling.

De commissie acht het hier verder van belang dat de bewoners van deze aanleunwoningen niet of nauwelijks zorg ontvangen vanuit het naastgelegen <instelling>. Gelet op het feit dat de voorgenomen regeling wel in een kiesgroep thuiszorg voorziet, blijft het zo dat de bewoners van aanleunwoningen die thuiszorg van <zorgaanbieder> ontvangen wél door middel van actief en passief kiesrecht medezeggenschap over zorgaangelegenheden kunnen uitoefenen.

Gegeven bovenstaande feiten en omstandigheden is de commissie van mening dat de zorgaanbieder in redelijkheid kan besluiten om de bewoners van de aanleunwoningen van <zorgaanbieder> als zodanig niet meer als kiesgroep in het reglement Cliëntenraad op te nemen. De commissie merkt daarbij op dat de vraag of in een voorziening van aanleunbewoning de WMCZ toepasselijk is, niet in het algemeen ontkennend beantwoord zal kunnen worden doch dat dit afhankelijk zal zijn van de feiten en omstandigheden van het geval.

14. Ad C

Terzake van het passief kiesrecht is ter zitting afgesproken dat zorgaanbieder de cliëntenraad een aanpassing in het reglement zou voorstellen die het mogelijk maakt om in geval van lang openstaande vacatures de kring van verkiesbare personen uit te breiden met personen die affiniteit met de instelling hebben. Uit de naderhand toegezonden correspondentie is de commissie gebleken dat hierover tussen partijen overeenstemming is bereikt zodat over dit onderwerp geen uitspraak gedaan behoeft te worden.

15. Ad D

Met betrekking tot het geschil over de maximale zittingstermijn is reeds ter zitting door de commissie en partijen geconstateerd dat deze bepaling niet nieuw of gewijzigd is ten aanzien van het reglement uit 2007. Ook daarin is onder artikel 3.3 opgenomen dat men maximaal twee keer drie jaar cliëntenraadslid kan zijn. Partijen verschillen niet van mening over deze bepaling maar wel over de gang van zaken rond de op grond van dat reglement in 2010 (dit wordt nu 2011) te organiseren verkiezingen. Hierbij is discussie ontstaan over de vraag of de raad 'en blok' dan wel gefaseerd af zou moeten treden én of bepaalde leden nog wel voor een volgende termijn in aanmerking konden komen.

De commissie stelt vast dat het ter beoordeling voorgelegde reglement en de overeenkomst niet voorzien in een bepaling die uitsluitel geeft over het al dan niet herkiesbaar zijn van 'langzittende' leden (personen die al vóór 2007 cliëntenraadslid waren). De cliëntenraad ondersteunt het ter zitting geuite verzoek van zorgaanbieder om een bindende uitspraak over dit geschilpunt niet. Nu dit onderwerp aangemerkt moet worden als een ander geschil als bedoeld in artikel 11 van de tussen zorgaanbieder en cliëntenraad op 3 februari 2009 gesloten overeenkomst (zie hierboven onder punt 11), waarover de commissie slechts op eenparig verzoek van beide partijen kan beslissen moet de commissie concluderen dat zij niet bevoegd is hierover een bindende uitspraak te doen.

Oordeel

Bovenstaande overwegingen leiden tot het oordeel van de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden dat de zorgaanbieder in redelijkheid kan besluiten het reglement Cliëntenraad aldus te wijzigen dat de bewoners van de aanleunwoningen als kiesgroep komt te vervallen. Over de overige voorgelegde geschilpunten hebben partijen alsnog overeenstemming bereikt danwel is de commissie niet bevoegd een uitspraak te doen

Deze uitspraak is vastgesteld door de voorzitter van de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden, de heer mr. J.L.P.G. van Thiel, en de leden de heer M.A. Aardema en de heer mr. M.H. Ridder.

Utrecht, 3 maart 2011

mr. J.L.P.G. van Thiel
voorzitter

mr. L. Bos
secretaris